

În ședința CPEX a fost anunțată încheierea plăților datoriei externe. Dar știrile mari și adevărate nu erau în ziare. CAP Scornciști, frunțasă la însăși mântuirea de primăvară.

Adrian Sârbu și realizările scurtmetrajului românesc. Regizorul Sergiu Nicolaescu, în producție cu francezi, nemți și italieni.

Neștiuta zi mare

Pentru români e și obișnuită de primăvară. Se bucură de încălzirea vremii cu consecințe directe asupra normalizării temperaturii de-acasă și de la lucru. Ar fi o sărbătoare colectivă dacă ar afla că România și-a încheiat datoria externă. Și-ar imagina că frigul, intreruperile de curent și apă caldă ori golarile din magazinele

alimentare s-au încheiat. Strângeau cureaua de 10 ani, fără să li se fi spus când și de ce fuseseră făcute împrumuturile. Că s-a sfârșit cu „neajunsurile” crezuseră însă și participanții la ședința CPEX din acea zi. Dar, în conclavul restrâns la cuplul lor, Nicolae și Elena Ceaușescu au decis altfel. Dacă românii rabdă de 10 ani, mai pot...

(Continuare în pag. a II-a)

CEAUȘESCU A ANUNȚAT ÎN ȘEDINȚA CPEX PLATA DATORIEI EXTERNE

Nicolae și Elena Ceaușescu au ținut să încheie luna martie printr-un gest care să-i impresioneze pe membrii Comitetului Politic Executiv - anunțarea plății integrale a datoriei externe. După ce provocase o criză economică și alimentară teribilă în anii '80 din cauza ambiției de a plăti în avans creditele externe, cuplul prezidențial culegea la 31 martie 1989 aplauzele colegilor supuși din CPEX. Nici măcar ei, conducerea țării, nu fuseseră informați de iminenta achitare a datoriilor. Bineînțeles, cu excepția unui cerc restrâns al înalților responsabili din sectoarele economice și financiare. De asemenea, presa nu a prezentat vreo informație despre lichidarea creditelor străine, cu toate că în ultimii ani se făceau săptămânal apeluri la „muncă pe brânci” în vederea independenței financiare a țării.

Prezentăm în continuare, în exclusivitate, stenograma ședinței CPEX în care s-a făcut anunțul privind achitarea datoriei externe:

Stenograma ședinței Comitetului Politic Executiv al CC al PCR din ziua de 31 martie 1989, ora 10:30

Ședința a fost prezidată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Ați văzut ordinea de zi, tovarășii? Nu mai sunt alte probleme?

Înainte să intrăm în ordinea de zi, aș ruga să fac o scurtă informare: astăzi dimineață am dat banii pentru ultima rată a datoriilor (Aplauze puternice).

În anul 1980 aveam 11-12 miliarde de dolari. La începutul anului mai aveam 1,150 de miliarde de dolari.

Astăzi, ultima rată, de 137.000 de milioane de dolari, a fost achitată, și cu aceasta datoria bancară și de stat a fost predată complet.

Sper să nu mai fim obligați să facem niciodată asemenea datoriilor!

Sigur, mai avem niște compensații la nuclear, la aviație, care trebuiau plătite de comerțul exterior, nu a lucrat cum trebuie, acestea trebuiau realizate, dar în următoarele câteva luni trebuie să reglementăm situația și să intrăm în normal.

Compensații noi vom mai face, dar acestea sunt în mod curent.

Noi avem însă creanțe, mai avem de încasat 2,5 miliarde de dolari, adică, credite pe care le-am acordat noi și trebuie să le plătească.

După achitarea datoriei externe, Ceaușescu nu avea de gând să anuleze programul de austeritate inițiat la începutul anilor '80

FOTO: Radu Cristescu/AGERPRES

Deci, acum avem 12,5 miliarde de dolari de încasat. Avem o situație bună din punctul nostru de vedere și trebuie să subliniez că am realizat aceasta asigurând dezvoltarea. Am făcut investiții de peste 2.000 de miliarde de lei, ceea ce este echivalent, la cursul necomercial, cu 215 miliarde de dolari.

Aici intră și munca. Dacă am lua numai materialele, ele reprezintă aproape 100 de miliarde de dolari. N-am renunțat la dezvoltare, am făcut investiții, am realizat creșterea de două ori a veniturilor la retribuții și economia a crescut cu circa 60% în acești 10 ani, până anul viitor. Acum sunt cam 50 și ceva la sută.

Deci am plătit datoria, am asigurat dezvoltarea construcțiilor de locuințe și ridicarea nivelului de trai și avem un excedent de

aproape 300 de miliarde de lei. În timp ce toți aproape au deficit bugetar, noi avem un excedent de 285 de miliarde de lei.

O parte sunt date sub formă de credite întreprinderilor. Acesta este excedentul care este folosit.

Deci, din acest punct de vedere, avem o economie bună, ceea ce înseamnă că totuși am reușit să realizăm o asemenea economie care să ne asigure mijloacele necesare dezvoltării. Deci ne permite să avem un excedent care ne asigură mijloacele de dezvoltare, și aceasta în condițiile ridicării nivelului de trai al poporului. Acesta este rezultatul politicii noastre economice de dezvoltare socialistă a țării. Nu cum spun unii, că socialismul este de vină că au ajuns în situația în care sunt, ci politica greșită în as-

gurarea dezvoltării propriu-zise a economiei, a mijloacelor de producție.

Uite, acestea am vrut să spun!

Sigur, vom discuta problema aceasta la plenară și la Marea Adunare Națională și atunci vom face public cunoscut, nu dăm acum în presă, dar am vrut la Comitetul Politic Executiv să discut acest lucru.

Unii tovarășii știau acest lucru. În acest spirit să discutăm și primul punct de pe ordinea de zi!

Punctul I
Propunerile privind nivelurile orientative ale dezvoltării economice-sociale ale RS România în anul 1990 și cincinalul 1991-1995.

Este mai bine să discuți când nu mai ai datorii decât să discuți că a crescut datoria, cum fac unii!

Agenda Elenei Ceaușescu

După încărcătura paginilor agen-dei, este evident că la Cabinetul 2 a fost una dintre cele mai aglomerate zile ale anului 1989. Prima intrare în biroul Elenei Ceaușescu s-a înregistrat la ora 8:55, iar ultima ieșire la 18:50. Sunt menționate 17 întrevederi și o ședință CPEX.

Nici din presa zilei, nici din agenda Cabinetului 2 nu reiese că acea zi e pentru Nicolae și Elena Ceaușescu mai însemnată decât 23 august sau 1 mai, sărbători „cu roșu” în calendarul partidului. Căci la acea ședință CPEX, ținută între orele 10:30-11:10, s-a anunțat rambursarea integrală a datoriei externe a României. Proiectele cele mai însemnate pentru viitorul apropiat n-au fost însă discutate în CPEX, nu vor fi dezbătute nici în plenary conducerea partidului, ci în ședința Ceaușescu. La Cabinetul 2, intrarea lui Nicolae Ceaușescu nu este însă consemnată niciodată, căci doar „subalternă” mergea la el. Întra la Cabinetul 1 - unicul demnitar cu acest statut - neanunțată.

Înainte de ședința CPEX din 31 martie 1989 au fost chemați, zăbovind puțină vreme, la Cabinetul 2, Silviu Curticeanu și Emil Bobu, „Tov. Polia-

na” a fost reținută, în schimb, aproape jumătate de ceas.

După ședința CPEX a fost chemat Ștefan Andrei, Emil Bobu (în total, de cinci ori menționat în acea zi), Silviu Curticeanu, Gheorghe Oprea, Gh. Antonescu (?) și Paul Niculescu-Mizil.

Paul Niculescu-Mizil fusese unul dintre apropiații lui Nicolae Ceaușescu la venirea acestuia la putere. Se spunea despre ei că și semănau. Mai târziu, când copiii lor se făcuseră mari, părea că se vor încuscri. Între 1978 și 1981, Niculescu-Mizil fusese ministrul Finanțelor. Creditele luate în acea perioadă n-aveau însă cum fi din inițiativa lui - dacă și producția de șuruburi era decisă de Ceaușescu, i-ar fi lăsat el pe alții să hotărască asupra datoriei externe? În 1989, Niculescu-Mizil era președintele CENTROCOOP. A fost chemat, oare, în acea zi de Elena Ceaușescu pentru a vorbi de plan ori producția la export a CENTROCOOP-ului sau pentru anumite evocări și amănunte privind datoria externă?

După-amiază, printre interlocutorii mai puțin frecvenți au fost miniștrii Vasile Milea, Ion Totu și Ion Teoreanu. Lovinia BETEA

JURNALE PERSONALE 31 MARTIE

Peste câteva zile, redactorul-șef m-a chemat din nou: mâine, la aceeași oră, în același loc. Acolo am intrat într-o altă sală, în care membrii Comitetului de Partid al Sectorului 1, asistați de cei doi colegi din presă (la fel de tăcuți) și de o stenografa, au început execuția. Cei cinci de la sector, printre care și două femei - cele mai indignate, de altfel - au vorbit pe rând, enumerând cele două păcate capitale: opiniile personale despre partid și patrie, trădarea amândurora de către o persoană nedemnă de statutul de ziarist comunist și complicitatea cu complotul dușmănos al lui Băcanu pe care îl ascunsesem autorităților. Fiecare dintre ei s-a pronunțat pentru excluderea din partid și îndepărtarea definitivă din presă. Nici acum cei doi colegi (Nicolae Dragoș, de la Scînteia și Ioana Pătrașcu, de la România liberă) n-au onorat invitația de a lua cuvântul, iar cei cinci n-au insistat. S-a trecut la vot și, în unanimitate, am fost exclusi. După excludere (sau poate înainte de vot, nu mai țin minte exact) mi s-a dat cuvântul pentru tradiționalele regretate sau explicații. Am declarat că n-am nimic de spus. „E gata?”, am întrebat. „Da”, mi s-a răspuns. M-am ridicat, am salutat și am plecat.

Așa s-a încheiat un capitol. Era sâmbătă. Luni, Maria Costache m-a chemat în birou, unde, cu toată conducerea ziarului de față, m-a informat că „având în vedere opiniile tale politice, nu mai poți lucra în presă”, și că mi s-a oferit postul de corector la întreprinderea „13 Decembrie”, „chiar de azi”.

(Continuare în pag. a II-a)

FACS, o „Cântare (a României) între studenți”

În martie, la Iași s-a ținut una dintre etapele pe țară ale Festivalului Artei și Creației Studențești FOTO: Arhiva personală Nicolae Găscă

„Magistrală a devenirii studențimii române.” Așa numeau autoritățile comuniste Festivalul Artei și Creației Studențești (FACS). Una dintre etapele pe țară s-a desfășurat în martie la Iași. Urmat în aprilie la Craiova și în alte centre universitare Organizată cu fast, un adevărat spectacol de sunet și lumină, „șueta” studențească era una destul de costisitoare. Existau etape de calificări, la nivelul fiecărei facultăți, universități, după care se fixa (pentru martie și aprilie) câte un centru universitar pentru fiecare „breașă” a artiștilor: muzică corală, formații vocal-instrumentale, de muzică populară, trupe de satiră și umor și așa mai departe. Plecarea în locația cu pricina se făcea cu trenul, aglomerație de neînchipuit, cazarea în cămine, la îngărâdeală, mâncarea la cantină, imbulzeală în orașul cu pricina în tramvaie, în sălile unde se așteptau spectacolele. Însă studenții erau și pe atunci dornici să se întâlnească între

ei, era un prilej de împlinire profesională, dar și de distracție. Mai trăgeau câte un chef în cămin sau la restaurant, după câte un concurs. Iar partea bună consta în faptul că era o manifestare destul de liberă, politrucii nu prea își băgau nasul. Însă existau destule inconveniente, spectacolele erau vizionate înainte, un cuvânt nepotrivit într-o piesă corală, chiar și onorantul (pe atunci) cuvânt „tovarășă”, într-un context nepotrivit, era scos „pe faras” din cântecul cu pricina. Dacă nu se potrivea cu celelalte versuri, cu clima și ambientul. De asemenea, exista destul lichidism, mulți studenți amatori de carieră rapidă făceau compromisuri și participau cu zel la o secțiune aparte: cântece patriotice, ode închinare iubitului conducător, genul Carpatilor, Nicolae Ceaușescu, și academicien doctorului inginer Elena, savantul de renume mondial.

(Continuare în pag. a II-a)

Cum s-a îndeplinit porunca dictatorului: plata anticipată a creditelor internaționale

Fostul guvernator al Băncii Naționale a României, Florea Dumitrescu, dezvăluie cum în martie 1989 s-au terminat de plătit toate datoriile externe ale României socialiste. În 1978, când Florea Dumitrescu a predat mandatul de ministru de Finanțe, datoria României era de aproximativ 5 miliarde de dolari. Din acel an și până în 1982, această datorie a ajuns la aproape 11 miliarde de dolari, dublându-se din cauza creșterii prețului petrolului și prețului la materiile prime. La mijlocul anilor '80, Nicolae Ceaușescu a făcut o obsezie din plata anticipată a acestor datorii. Pe președintele României socialiste îl agasau dobânzile. În fiecare zi de luni, echipa însărcinată cu rezolvarea acestei probleme îi raporta lui Nicolae Ceaușescu ce se plătiese în

săptămâna care trecuse. Din această echipă mai făceau parte, pe lângă guvernatorul BNR, ministrul Finanțelor, Petru Gigea, și apoi Gheorghe Paraschiv și Mihai Diamandopol, președintele Băncii Române de Comerț Exterior. Florea Dumitrescu povestește cum Nicolae Ceaușescu a cerut să se vândă din rezerva în aur a țării pentru a-și vedea îndeplinită dorința. Totodată, fostul guvernator al BNR dezvăluie cum oficialii finanțelor internaționale au cerut României socialiste să se oprească din plata anticipată a datoriei și să se orienteze, mai bine, pe investiții în industrie, pentru a crește exporturile.

Răzvan BELCIUGANU

(Continuare în pag. a III-a)

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Castanele patriotice

„Mă numesc Corina Macarie, am 35 de ani, acum. La vârsta la care trebuia să intru cu de-a sila în cimitir pentru a aduna castane pe post de muncă patriotică aveam 14 ani. Făceam «onorurile» de pe la 6 ani; când crucile și ingerii din Cimitirul Central Cluj mă inspăimântau. Detașamentul meu de pionieri nu știu cum se face că ajungea mereu frunțasă. Poate că și concurența era o chestiune la fel de relativă ca astăzi, când mă întorc pe firul memoriei înapoi, la zilele acelea din Hajongard. Cel mai mare și cel mai vechi din Cluj - Hajongard. Elegant, tăcut și frumos așa spune acum, Cimitirul Central era pentru mine doar locul în care mergeam să adun castane. Prin tăcerea și pustietatea lui înghețată, populată cu figurine din marmură și ciment, mă făcea să mă simt speriată de propria-mi vivacitate. În Parcul Central, în Grădina Botanică, sau poate pe aleile dispărute ale

orașului pe unde mai existau încă niște rămășițe de castani se înghețau toți pionierii să adune cele două kilograme de castane obligatorii. Singurul loc unde mai puteai găsi castane rămănea cimitirul.

În primăvara lui '89, ni s-au cerut castane pentru Plafar. Obligatoriu. Am încercat să ripostez: «Castane, primăvara?!... Și dacă nu găsim două kilograme?». Dirigintele, profesor de fizică, m-a privit peste ochelari: «În tot Clujul, mai găsești două kilograme dacă mai cauți», mi-a rețezat-o scurt.

Am decis să merg la adunat de castane într-o dimineață de luni. De ani de zile mergeam la școală «de după-amiază». Nu erau nici școli și nici clase destule pentru noi. Intram la ore pe la 13:00 și ieșeam din școală pe la 7:00-8:00 seara. Părinții mei mergeau la serviciu de dimineață.

(Continuare în pag. a II-a)

CALENDAR

31 martie (vineri)
Soarele a răsărit la 6:59, a apus la 19:41
Luna a răsărit la 3:56, a apus la 12:31

Sărbătoare creștină:
Sfântul Mucenic Ipatie, Episcopul Gangrei; Sfântul Acachie Mărturisitor, Episcopul Melitinei; Sfântul Mucenic Veniamin diaconul

S-a întâmplat la 31 martie 1989

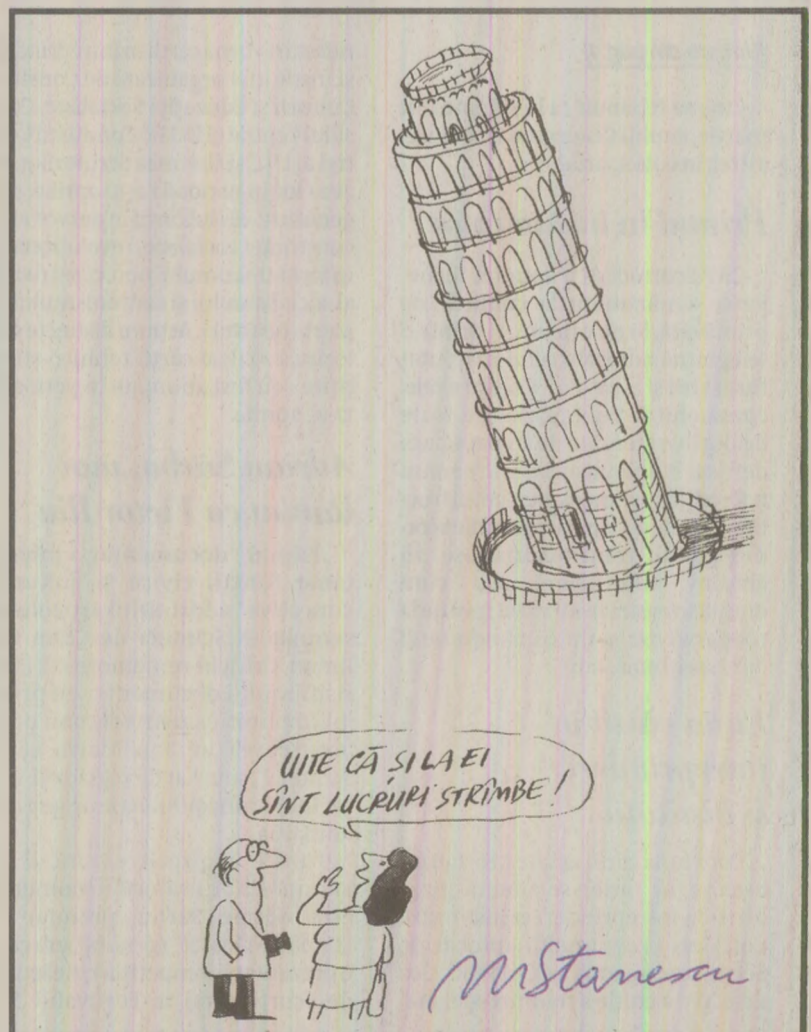
● Cercetătorii americani și britanici au anunțat că au reușit să realizeze în condiții de laborator, la temperatura camerei, reacția fuziunii nucleare. Precizarea a fost făcută de Stanley Ponce, de la Facultatea de Chimie a Universității Utah, și de Martin Fleischmann, profesor de electrochimie

la Universitatea din Southampton (Marea Britanie). Ei au spus că descoperirea - considerată a avea o importanță științifică deosebită - urma a fi folosită relativ ușor pentru crearea unei tehnologii de producere practică a căldurii și a energiei electrice - relatau agențiile internaționale de presă.

● După cum transmitea agenția TASS, într-o zonă din Caucazul de Nord - în munții din Ceceno-Inguşetia - s-au produs mari alunecări de teren, care au provocat importante distrugerii. Se aprecia că numărul total al celor care au rămas fără adăpost se ridica la 30.000 de oameni. Nu s-au înregistrat victime.

● O vreme neobișnuit de rece pentru acea perioadă se înregistra în zonele nordice, nord-estice și centrale ale Iranului. În provincia Bakhtaran, stratul de zăpadă a atins 50 de centimetri, informa agenția IRNA.

Ramona VINTILĂ

FACS, o „Cântare (a României) între studenți“

Studenții se întrecuau la mai multe secțiuni: muzică corală, vocal instrumentală, populară, satiră și umor
FOTO: Arhiva personală Nicolae Găscă

(Urmare din pag. 1)

De aceea, constituiau o palidă consolare șopârlele aruncate în schechurile amuzante ale formațiilor Diver-tis, Ars Amatoria, Seringa și altele. Până la urmă rămănea, pe lângă mica indoctrinare, bucuria întâlnirilor, conta trăirea studentescă, în ciuda in-jurăturii pe sub mână, pe la colț de sală. Profesorul Nicolae Găscă de la Universitatea de Arte „G. Enescu” din Iași a participat în martie, la Iași, mai întâi în calitate de membru în juriu, dar și ca spectator, apoi, în aprilie, în aceea de „competitor”, ca dirijor de formație corală la etapa de la Craiova a FACS-ului din aprilie. Conducea atunci, ca și astăzi, Corul „Cantores Amicitiae” al Universității de Arte ieșene. Își amintește de studenții săi silitori și la interpretarea de cântece patriotice, dar foarte buni profesioniști, mai ales în competiția propriu-zisă, profesionistă, în care demonstau calități de interpreți corali, respectiv de dirijori, ai unor cântece deosebite, unele compuse chiar de studenți. Dintre cei cu „muzică patriotică” își amintește chiar de cea care a luat Premiul întâi la această secțiune specială și care cânta și în corul domnie-sale, pe alții îi cunoștea la fel de bine fiind studenții la Universitate. Unii dintre cei cu Premiul I la secțiunea politi-co-patriotică, ca să-i zicem așa, sunt astăzi directori de filarmonică, de instituții serioase, dacă nu s-au realizat deja peste hotare. Profesorului Găscă i-a rămas întipărit în memorie un FACS din anii '80, care coincidea cu Paștele. Studenții participanți au mers la Înviere și apoi au petrecut cu colegii în cămin. Până la urmă, găselnița găselniței în ce privește FACS-ul consta în faptul că dintr-un heuripism specific epocii se încerca să se demonstreze că un student ambițios, dacă era comunist, și dacă era comunist ferește că, implicit, era caracterizat de o mare-mare ambiție, ei bine, se încerca să se demonstreze că un student parcurs de un mare avânt revoluționar, dacă se apuca cu seriozitate de muzică, putea foarte bine să-i ajungă, dacă nu cumva chiar și să-i întrecă, pe cei de la Conservator, de exemplu. Era o amăgire pe care o sesizau cu toții, de un amatorism comunist grobian, dar speci-fic calapodului, caracteristicilor so-cialiste, însă existau și destui „nea-veniți”, cu un IQ ceva mai scăzut, dar chiar credeau în acest lucru. Dar acestia erau cei care reuseau în „viața comunistă” doar prin faptul că se pricepeau foarte tare la socialism și înfrun-gă. Niște lichele, cum este de părere și profesorul Găscă. Dar să

vedem povestea FACS-ului de la Iași, văzut prin ochii studenților de atunci, dar și ai profesorului Nicolae Găscă, lector în acele vremuri la Conservator, care chiar în aprilie 1989 a luat Premiul întâi la creații corale, la Craiova, dar a participat și la FACS-ul ieșean în martie.

Divertis

„După câte imi amintesc, Festivalul Artei și Creației Studențești a început în 1955 și toate manifestările din Iași se desfășurau în Aula Institutului Agro-nomic, la vremea respectivă recent construită. Era foarte greu de ajuns acolo, că tramvaiele erau foarte aglom-erate și sala era arhiplină. În anii '55-'60 era anual, apoi din doi în doi ani. În 1989 a fost ediția a 18-a, perio-da era martie-aprilie și se desfășura în diverse centre universitare pe tipuri de formație, în aprilie eu am fost cu formațiile corale, apoi au urmat forma-țiile de teatru, cele de muzică ușoară... Nu se putea desfășura într-un singur centru universitar, pentru că era o multitudine de studenți și era dificilă problema cazării. Eram lector la Conservator și am participat cu formația pe care o conduc și acum, «Cantores Amicitiae», la Festivalul de la Craiova. La Iași a fost, parcă, Festivalul de muzică ușoară și al formațiilor umoristi-ce. Erau combinate. Și manifestări de muzică ușoară distincte, dar și grupu-puri. În Iași exista la acea vreme formația umoristică «Seringa», care era condusă de profesorul Vancea, Diver-tisul, de asemenea, era în mare vogă, «Ars Amatoria», o altă formație de divertisment locală, celebră în epocă. La FACS participau toate genurile, muzica era împărțită pe două compartimente – ușoară și populară, cu formația de dansuri, formații umoristi-ce, a.m.d. Mergem și în calitate de spec-tator. Numai că formațiile de amatori erau pe un compartiment, iar cele de la Conservator atât la concurs de profesioniști, cât și de amatori. Acestea pentru amatori aveau loc în festivalul mare, al României, unde participau și neprofesioniștii din domeniu. Pe lângă formațiile de la conservatoare existau formații corale, cum e cea a Universității din Craiova, coruri-for-mații ale Conservatorului din Iași, București și Cluj. În 1989 a participat și corul de la Universitatea din Craiova, formație care era nu din studenți de la muzică. Repertoriul nu era unul impus, dar se impunea un anumit minutaj, iar fiecare dirijor își alegea ce repertoriu dorea. În 1989 (m-am uitat și am găsit piesele) și am interpretat «Poem» de Spătărelu, pe versuri de

Ion Pillat, «Eminescu», de Cristian Mi-chevici, pe versuri de Nichita Stănescu, «Ana lui Manole», de Dan Buciu, nimic patriotard. Era o confruntare de forțe, am luat locul I, dar și locurile doi și trei însemnau prestigiu. La vremea respectivă erau 28 de stu-denți în cor, pentru că și cifra de școlarizare era foarte mică. Nu-mi amintesc vreun autor interzis, însă o anumită doză de lichelism a existat dintotdeauna și unii oameni, care voiau să se pună bine cu persoanele aflate în fruntea județului, de exem-ple, sau de la conducerea centrală, se aplecau și spre aceste cântece patrio-tarde, nu patriotice.”

Cazări peste cazări

„FACS-urile erau utile. Era o atmosferă de sărbătoare, de cunoaștere între studenți, într-ale artei, socializau, rămăneau prieteni, dincolo de faptul că făceau și altceva, erau cheltuieli mari suportate de Ministerul Învăță-mântului.” Pentru cei care veneau din provincie se acorda o reducere pe tren. „Mai existau la fiecare Casa de Cultură a Studenților din centrele mari, la București, la Iași și Cluj câte un autocar care era destinat pentru invitații de la festival. Iar cazările se făceau în căminele studențești. Era o chestiune mai dificilă pentru cei care organizau pen-tru că studenții trebuiau să fie înghe-suiți în camere. Toate cazările erau făcute în cămine sau în internatele pentru elevi. Se căuta în așa fel, încât festivalul să aibă loc tocmai în perio-da vacanței de primăvară a elevilor, iar elevii erau în vacanță. Masa se servea la cantinele studențești, iar cheltuielile erau destul de mari.

La folclor participau din fiecare cen-tru universitar măcar câte o formație, dacă nu două. Existau astfel organi-zate la nivel de facultate, rectorat și apoi de centru universitar și de aici mai departe”, își amintește profesorul Nicolae Găscă.

Bucurie

„Lumea era îmbrăcată frumos, era o atmosferă festivă, se înmulțea numărul studenților care defilau prin cam-pus, fete frumoase, băieți chipeși, stu-denți care umblau în costume popu-lare pe stradă. Până și la cantina stu-dențească era o atmosferă de sărbă-toare. De asemenea, mâncarea era una mult mai bună din punct de vedere calitativ, și nu numai din acest motiv studenții erau bucurosi de festival”, își amintește Mădălina Popa, studentă în anul I în acea vreme. Boboc. Cristinel C. POPA

DIN ARHIVELE SECURITĂȚII

Brucan s-a angajat să renunțe la contactele cu diplomații străini

Strict secret
Notă

1. Din ancheta efectuată asupra lui Brucan Silviu în ziua de 31 martie a.c., au rezultat următoarele:
a) – Ca urmare a discuțiilor purtate cu el în noaptea zilei precedente, a venit cu o declarație bătută la mașină și semnată în care precizează că:
– va înceta orice vizită la ambasade sau diplomați străini, la biblioteci și alte instituții străine;
– va refuza orice contact cu ziariști străini și va respinge cererile acestora de a da interviuri sau declarații;
– nu va mai face declarații publice și se va consacra activității științifice și publicistice, iar atunci când va aborda probleme privind socialismul nu va face referiri la România;
– aceste schimbări de atitudine să le facă cunoscute în străinătate cu acordul nostru ca fiind o opțiune proprie pe care toată lumea să o respecte;
– angajamentele de mai sus le va respecta dacă fiica și ginerelul lui vor fi încadrați în posturi corespunzătoare în București.
Cu privire la ideea de a se dezice public de acțiunea în care s-a angrenat împreună cu ceilalți ciniști, consideră că ea ar fi avut valoare politică dacă unul sau altul dintre semnatarii s-ar fi dezis în primele zile după lansarea scrisorii. Discuțiile purtate pe marginea acestui subiect au evidențiat că Brucan Silviu nu este dispus, până în prezent, să dea

o astfel de declarație. Cu toate acestea, a fost de acord să mai reflecteze la acest subiect, în sensul de a găsi o soluție de compromis.

În declarație, a mai arătat că este dispus să acorde întregul sprijin unei acțiuni de îmbunătățire a relațiilor țării noastre cu SUA și statele din Europa Occidentală și că ar putea să convingă și pe alți semnatarii ai scrisorii să acționeze în acest sens. Personal, este gata să acționeze în această direcție, în cadrul și în modul ce vor fi convenite cu factorii responsabili. Verbal a afirmat că, spre exemplu, ar putea determina vizite oficiale în RS România, într-un termen scurt, ale lui Lawrence Eagleberger, adjunct al Secretariatului de stat al SUA, și Waldrige William, ministru de stat în Ministerul de Externe al Angliei. Aceste vizite, după opinia sa, ar determina o diminuare a campaniei propagandistice dușmănoase duse împotriva țării noastre din exterior și ar deschide posibilitatea unor noi vizite din partea altor înalți demnitari străini.

S-a angajat că, în cursul zilei de 1 aprilie a.c., să redacteze un material în care să concretizeze pe un plan mai larg contribuțiile personale pe care și le poate aduce, prin relațiile pe care le are, pentru dezvoltarea la un nivel superior a raporturilor politice și economice ale țării noastre cu statele vest-euro-pene.

b) Fiind întrebat despre articolele pe care le-a trimis în străinătate, de la începutul anului și până

în prezent, pentru a fi publicate, a recunoscut că a expedit prin poșta un astfel de material ziaristului Handelsblad din Amsterdam „despre perioada stagnării în URSS”, pe care o consideră mai lungă decât era (...). De asemenea, a mai expedit, tot prin poșta, un articol către revista americană World Paper, în care făcea referiri la viitoarea întâlnire la nivel înalt sovieto-chineză. Ambele articole le-a expedit în cursul lunii februarie a.c.

c) A refuzat, în continuare, să mai facă vreo declarație cu privire la Răceanu Grigore, susținând că Apostol Gheorghe a fost cel care i-a cerut să-l treacă alături de ceilalți semnatarii.

2. În discuțiile purtate cu membrii familiei, Brucan Silviu a arătat că anchetatorii urmăresc în fapt două lucruri esențiale, respectiv finalizarea cazului său printr-un proces ori obținerea unei decizii din partea lui față de ceilalți semnatarii ai scrisorii. A subliniat că, după părerea lui, aspectul principal ce interesează este de fapt decizia, care însă „nu le mai poate folosi la ceva”.

Nr. D-3/00184.019 Din 1 aprilie 1989
Document din volumul: Dosarul Brucan.
Documente ale Direcției
a III-a Conspiraționale
a Departamentului Securității
Statului (1987-1989), Iași,
Editura Polirom, 2008,
p. 530-532

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Castanele patriotice

(Urmare din pag. 1)

Practic am crescut «cu cheia-n gât», fără să-mi vad prea des părinții. Ca și cum România, cel puțin pentru mine, era un soi de mare orfelinat, în care aveai părinți, dar de fapt nu-i aveai.

Am intrat pe poarta cimitirului cu străngere de inimă. Bunica mea imi spunea mereu pe vremea când încă mai trăia că în Hajongard n-ai de ce te teme. E doar grădina cu iepuri (n.a. – de la denumirea săsească – Hasengarten) ori grădina cu aluni. Dar... «cică unul trecea prin Hajongard. Venea de la schimbul doi de la IEIA. Și era puțin cherchel. Pe întuneric, a căzut într-o groapă proaspăt săpată. Și, cum a ajuns jos, în fundul gropii, a auzit o voce care i-a zis: «S-a-nchis bolta (prăvălia – n.a.). Numa' mâine mai dau răchie». Despaimă, dintr-un salt a fost afară. Dar a crăpat inima în el. Și eu imi amintesc asta», povestea părinților mei Mihai Morar, pe atunci angajat al României Muncitoare. Părinții mei completau povestea cu o altă. «Știți că undeva, pe acolo, ies catcombele Clujului. Prin '60 cică acolo i-au așteptat milițienii pe niște traficanți de cafea și pe niște revoluționari care s-ar fi opus regimului», comenta și tatăl meu. Povestea imi răsună în minte în timp ce urcam pe alea din Hajongard. «Au fost toți ucisii. Și, la final, nu se știe de fapt cine erau», completa prietena mea, Dorina, vânăzătoare.

Teama de a umbla prin cimitir creștea parcă la fiecare pas. La un moment dat, ceva ce semăna cu o piatră m-a pocnit peste umăr. Am sărit îngrozită... de-o biată castană picată neterminată, moartă în carcasa ei țepoasă înainte de coacere. Printre morminte găseai câte-o castană mucețită. O puneam în pungă de 1 leu, ruptă în fund și înodată. Puține castane am adunat în acea dimineață.

Însă am început să bag de seamă numele înscrise pe monumente: Emil Racoviță – speolog; Gheorghe Dima – în școala care-i poartă numele visam să ajung, muzică așadar; contele Bánffy Miklós, cel despre care auzisem tot felul de povești picante de la bunica mea, și contesa Rheady Maria; puțin mai sus Ion Agărbiceanu – pe care îl citeam la orele de română. Mi-am redescoperit orașul de pe plăcile mormintelor, așa cum nu-l puteam găsi în cărțile de istorie.

Castanii din Hajongard și din celelalte părți ale Clujului refuzaser însă să rodească în martie! Tot dirigințele a venit cu... ideea: «Adunăm bani și cumpărăm castanele de la depozitele Plafar. Nu se poate să nu facem norma». În aproximativ o săptămână clasa mea era din nou fruntașă. Mama uneia dintre colege cunoștea pe cineva care lucra la Plafar. «Unde nu poți, te descurci», spunea undeva din preaj-ma mea. Cu orice pret, oare? Până la răspuns, m-am «descurcat» iarăși: un caiet «deosebit», nou-nout, contra unui set de creioane colorate aduse «pe sub mână» din Ungaria.”
(a consemnat Lacrima ANDREICA)

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. 1)

Mi-am făcut transferul în aceeași zi. Colegii mei de la România liberă au aflat abia peste o lună, în ședința lunară de partid, fără alte explicații, că P.M. Băcanu, Anton Uncu și cu mine am fost excluși din partid pen-tru „trădare” și că alți colegi, citați și ei de cei arestați, au primit un vot de

blam cu avertisment și au fost trecuți la revistele departamentale (de sănătate, ziarul CFR, revista de învățământ). La plecarea din redacție, ultima recomandare suna cam așa: „Discreție asupra celor în-tămplați, altfel poate fi mult mai rău”. Mi-am ținut promisiunea. În general, încerc să-mi țin promisiu-nile, oricui le fac.

Tia Șerbănescu, Femeia din fotografie. Jurnal 1987-1989, București, Compania, 2002, p. 229

ARTICOLUL ZILEI

Incidentele din provincia Kosovo

Agencia Taniug relatează că la Priștina și în alte câteva orașe din Kosovo au avut loc ample demonstrații ale naționalistilor și separatiștilor albanezi. Într-un comunicat al Secretariatului Federal pentru Afaceri Interne din Iugoslavia în legătură cu situația din Kosovo, difuzat de agenția iugoslavă Taniug, se subliniază că aceste demonstrații reprezintă o formă de opoziție organizată, față de agresivitatea de inabșură contrarevoluției din Kosovo, față de aplicarea politicilor Uniunii Comunistilor din Iugoslavia și amendamentelor constituționale din RS Serbia adoptate recent de cele trei Camere ale Adunării RS Serbia. În zilele de 27 și 28 martie – se arată în comunicat – în mai multe localități din Kosovo au avut loc demonstrații ostile ale naționalistilor și separatiștilor albanezi, caracterizate printr-un înalt grad de organizare și pregătire, cu elemente de revoltă armată, unii demonstrații dovedind deosebită brutalitate și fanatism. Recurgând la acte de vandalism și distrugerii, demonstrații au atentat la avutul obștesc și individual, punând în pericol totodată integritatea fizică a unor cetățeni, indiferent de naționalitate. O deosebită agresivitate au manifestat față de forțele de securitate, folosind împotriva lor arme de foc și alte mijloace. În înfruntările directe care au avut loc în cele două zile între demonstrații și membri ai organelor de securitate, doi milițieni și-au pierdut viața, iar alți 25 au suferit răni mai ușoare sau mai grave. În rândul demonstrațiilor s-au înregistrat 19 morți și 49 de răniți. În același timp, organele Afacerilor interne au arestat 146 dintre demonstrații cei mai agresivi, împotriva cărora se iau măsurile legale. Agenția Taniug relatează că, ținând seama de situația creată și de evoluția în continuare a evenimentelor, în Kosovo au fost trimise noi forțe de securitate, formate din membri ai organelor Afacerilor interne din republicile socialiste ale RSFI și provincia Voivodina, care, împreună cu organele Afacerilor interne din Kosovo, au sarcina de a apăra ordinea constituțională, viața și avutul tuturor cetățenilor din Kosovo, ordinea publică, liniștea și obiectivele de interes special pentru societate. Preziulul Provinciei Socialiste Autonome Kosovo, intrunit în ședință extra-ordinară, a calificat aceste demonstrații, ca și pe cele din zilele precedente, drept atac direct la adresa ordinii constituționale, a politicii UCI și a măsurilor speciale instituite de Preziulul RSFI în vederea stabilizării situației din această provincie. Pe baza hotărârii Consiliului Executiv al Adunării PSA Kosovo, secretarul provincial pentru afaceri interne din Kosovo a emis un ordin care interzice întruniri în locuri publice și deplasarea în grupuri mai mari de trei persoane pe întregul teritoriu al provinciei. Agenția Taniug informează că Preziulul RSF Iugoslavia a dispus ca organele de resort să folosească toate mijloacele legale împotriva acelor care se opun măsurilor speciale instituite în Kosovo.

Știința, 31 martie 1989

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. 1)

Cine să fi bănuț cu la sfârșitul lui martie, cuplul Ceaușescu își bătuse, astfel, în cuie soarta?

Primul la însămânțat

CAP Scornicești a anunțat încheierea semănăturii la culturile de primăvară. Și nu oricum, ci printr-o telegramă adresată celui mai iubit fiu al țării și al satului. Printre altele, consenții li raportează: „Pe toate dealurile și terenurile în pantă am defrișat măcănișurile și arboretul neproductiv și am plantat pomi fructiferi și viță-de-vie, pământurile Scorniceștiului transformându-se în grădini înfloritoare, așa cum dumneavoastră le-ați văzut încă de la cooperativizare, îndrumându-ne zi de zi spre bunăstare”.

Luna cărții în întreprinderi și instituții

Dacă luna cărții la sate a fost în februarie, în aprilie se anunță „Luna cărții în întreprinderi și instituții”. Conform programului aprobat de Secția propagandă a CC al PCR, „Cea de-a XIV-a ediție a tradiționalei ma-

nifestări «Luna cărții în întreprinderi și instituții» organizată de Consiliul Culturii și Educației Socialiste, Consiliul Central al UGSR, Comitetul Central al UTC și Uniunea Scriitorilor, va avea loc în perioada 1-30 aprilie, sub genericul «Rolul cărții în dezvoltarea conștiinței socialiste, revoluționare, în formarea omului nou, constructor al socialismului și comunismului în patria noastră». Acțiuni distincte sub lozincă «Zilele cărții tehnico-științifice» au fost anunțate în perioada 17-22 aprilie

Adrian Sărbu, mai lăudat ca Victor Iliu

„Filmul documentar: importante funcții civice și cultural-educative” a fost titlul articolului semnat în Știința de Călin Căliman. Criticul rememorează istoria filmului documentar cu prilejul împlinirii a patru decenii de la „Scrisoarea lui Ion Marin către Știința”, semnat de regizorul Victor Iliu, prima producție de gen din România.

Printre regizorii cărora li se anunță viitor strălucit în domeniu este Adrian Sărbu, premiat cu „Cupa de Cristal” (generic sub care e prezentată competiția cineaștilor de scurtmetraj în Festivalul Na-

țional „Cântarea României”). „Inspirat poent al muncii construc-tive, dedicat celor care într-un timp-record au executat lucrările complexe ale Pasajului Unirii din Capitală”, laudă cronicarul docu-mentar „35 de zile” regizat de Sărbu.

Eminescu și pedagogia

Centenarul trecerii poetului na-țional în eternitate a fost marcat în calendarul manifestărilor politico-educative girate de CC al PCR prin declararea anului 1989 și ca „an Eminescu”. Periodic, presa scrie

despre recitaluri, simpoioane și seri de poezie susținute în fabrici, școli, instituții. Cum „personalita-tea multilateral dezvoltată” a lui Nicolae Ceaușescu este „chintesen-ță” iluștrilor precursori, Mihai Eminescu este elogiat în multiple ipostaze – filozof, istoric, prozator,

militant pentru drepturile prole-tariatului etc.

Ultima ipostază, Eminescu – pedagog! Ultimul număr al revistei „Învățământul” și pedagogia în România”, editată de Biblioteca Centrală Pedagogică, este dedicat poetului. Instituția anunță și altă nouă „manifestare de eminescologie”, precum și traducerea „Luca-fărului” în limba chineză.

96 de ani de la crearea PSDMR

„Moment hotărâtor din istoria mișcării muncitorești din țara noastră” este etichetat congresul fondator al Partidului Social De-mocrat al Muncitorilor din Ro-mânia (31 martie-3 aprilie 1893). Mișcarea din care s-au desprins mai târziu comuniștii este asocia-tă, în talmeș-balmeș istorio-ric obșnuit, cu revoluția lui Tudor Vladimirescu, răscola lui Horea, Cloșca și Crișan, războiul de independență și mai ales cu „Epoca Nicolae Ceaușescu”.

François Villon, România-Film și Sergiu Nicolaescu

Reclamă în Știința la viitoarea premieră a filmului „François Vil-

lon”. În regia lui Sergiu Nicolaescu, filmul a fost coproducție a TF1-Paris, Cine TV – Berlin, RAI – Italia și Cen-trul de Producție Cinematografică București. Operatorii și majoritatea actorilor sunt români. În distribuție: Silviu Stănculescu, Ion Marinescu, Olga Tudorache, Ion Besoiu.

Cine și cum l-o fi convins pe Ceaușescu să abordeze subiectul fără legătură cu „istoria și realitățile naționale” și mai ales acea coope-raționale?

Întreprinderea de Construcții Navale Constanța, reclamată la Știința

Într-o amplă scrisoare, Între-prinderea de Construcții Navale Constanța a fost reclamată la Știința că a comis abuzuri în le-gătură cu stimularea materială a autorilor invențiilor și inovațiilor înregistrate și aplicate. Scrisoarea a fost trimisă în regim de urgență Comitetului municipal PCR Constanța pentru a verifica temeinicia reclamațiilor. Colectivul de acti-viști desemnat pentru control a constatat însă că, în calcularea be-neficiilor și premiilor inovatorilor și inventatorilor, legea a fost res-pectată. La identitatea autorilor plângerii nu sunt referiri.

Lavinia BETA

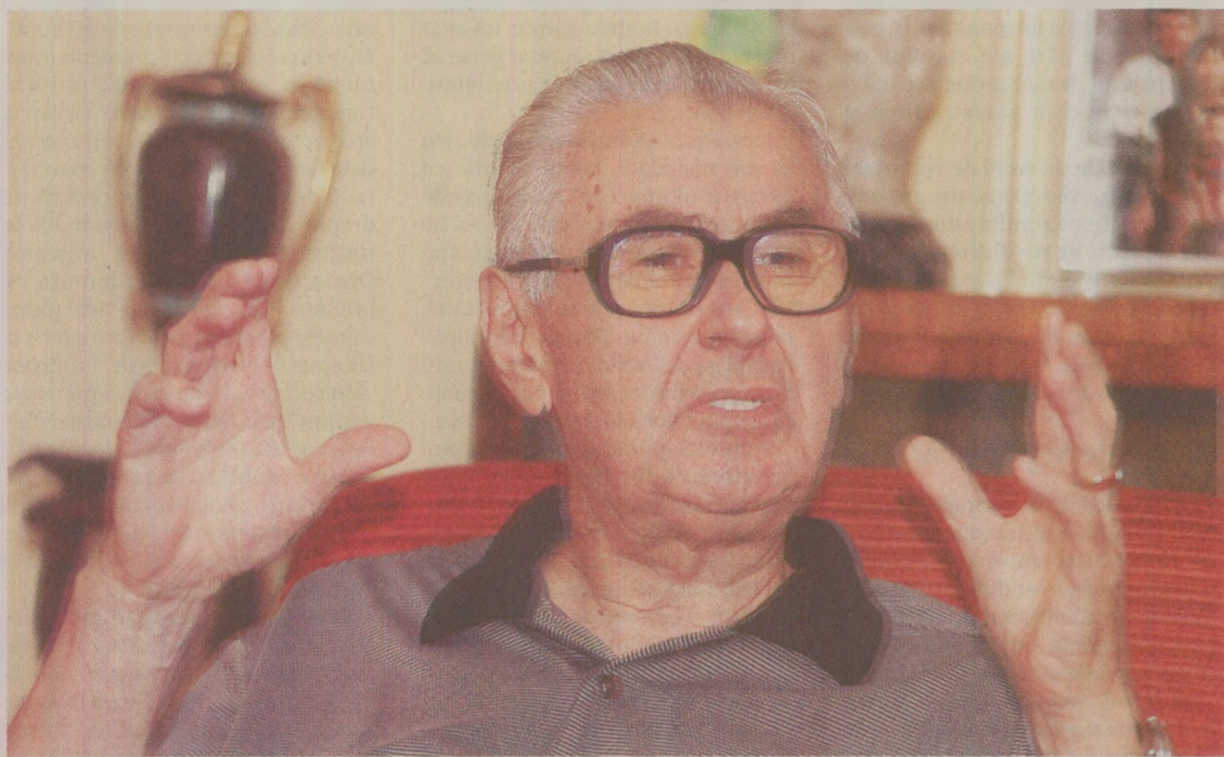
CUM S-A ÎNDEPLINIT PORUNCA DICTATORULUI: PLATA ANTICIPATĂ A CREDITELOR INTERNAȚIONALE

(Urmare din pag. 1)

La 31 martie 1989 s-a declarat încheierea acțiunii de rambursare a datoriei externe. În anul 1987 se plățiseră 4.252 milioane de dolari, iar în anul 1989 (trimestrul I) – suma de 1.790 milioane de dolari. Ceaușescu a avut inițiativa și a luat hotărârea în cadrul conducerii țării să se ramburseze datoria externă în totalitate, ca să nu se mai plătească dobânzi. Efortul de a lichida întreaga datorie a fost mare. Pentru a achita cât mai repede această datorie, Ceaușescu a recurs la folosirea – vânzării unei părți din rezerva de aur. S-a luat hotărârea să se vândă 80 de tone de aur, cantitate care să fie reconstituită ulterior, când, nemaexistând credite, nu se vor mai plăti dobânzi. Ni s-a cerut nouă, celor de la BNR, Ministerul de Finanțe să vindem cât mai repede cantitatea aprobată. Piața aurului era însă foarte sensibilă. A oferi o cantitate mai mare de aur decât cea obișnuită – câteva tone pe zi – ducea la reducerea pretului. Cu greu l-am convins pe Nicolae Ceaușescu să se vândă aurul în cantități mai mici pe zi, pentru a se menține un nivel de preț acceptabil.

În legătură cu această acțiune de lichidare a datoriei sunt de relevat două momente. La jumătatea anului 1987, când din datoria externă mai erau de rambursat circa 5 miliarde de dolari, am avut o discuție cu conducerea Băncii Reglementelor Internaționale de la Basel – Elveția (BRI) la care România era membru. Directorul general al acestei bănci mi-a spus, într-o discuție restrânsă, că România a făcut până acum dovada lumii financiare mondiale, că își respectă obligațiile privind plata datoriei și că este timpul ca restul datoriei să nu mai fie plătit anticipat, iar valuta pe care o economisim prin neplata anticipată a creditelor să fie folosită pentru modernizarea și rețehnologizarea întreprinderilor care produc pentru export. Vom putea mări exportul și vom avea bani să achităm la termen creditele externe.

La întoarcerea în țară, m-am prezentat la Nicolae Ceaușescu și i-am spus că zis directorul general al BRI. M-a însoțit Mihai Diamandopol – președintele Băncii Române de Comerț Exterior, care fusese prezent la dialogul de la Basel. Ceaușescu m-a ascultat și în final mi-a spus să luăm măsură să continuăm lichidarea datoriei conform hotărârii conducerii și să lăsăm părerile altora.

Florea Dumitrescu, fost guvernator al Băncii Naționale, lămurăște cum a fost posibil ca România să plătească integral și înainte de termen întreaga datorie externă FOTO: Marin Raica / JURNALUL NAȚIONAL

După o jumătate de oră, eram în biroul viceprim-ministrului Ibănescu Nicolae, care ne coordona activitatea, pentru a-i informa asupra deplasării în Elveția. În acel moment intră pe ușă Ștefan Andrei, viceprim-ministrul care se ocupa cu relațiile economice externe, și zice: „Ce-ați făcut, măi fraților? M-a chemat tovarășul Nicolae Ceaușescu și mi-a zis că ați fost la dumnealor să-i propuneți să oprim rambursarea datoriei. Mi-a spus, într-o discuție restrânsă, că România a făcut până acum dovada lumii financiare mondiale, că își respectă obligațiile privind plata datoriei și că este timpul ca restul datoriei să nu mai fie plătit anticipat, iar valuta pe care o economisim prin neplata anticipată a creditelor să fie folosită pentru modernizarea și rețehnologizarea întreprinderilor care produc pentru export. Vom putea mări exportul și vom avea bani să achităm la termen creditele externe.”

Ștefan Andrei trăiește. Să-i dea Dumnezeu sănătate ca a făcut multe lucruri bune pentru țară. Am rugăminte ca atunci când își scrie memoriile să-și aducă aminte de acel moment și să redacteze discuția cu Ceaușescu și cu mine și, dacă mai are un alt exemplu cu un membru al conducerii partidului sau cu un specialist, care a îndrăznit să-i spună lui Ceaușescu într-o formă sau alta că nu este potrivit să ramburseze anticipat datoria într-un termen așa de scurt și cu asemenea condiții, să facă

referință la un astfel de caz, fără nici o rețineră.

Un al doilea moment s-a petrecut la una din ședințele săptămânale de luni dimineața, când colectivul tehnic de la Banca Națională, Banca Română de Comerț Exterior și Ministerul Finanțelor raporta cât și cum s-a rambursat din datoria externă în săptămâna anterioară și când a fost prezentă și Elena Ceaușescu. Nici ea și nici Nicolae Ceaușescu nu puteau să înțeleagă din prezentarea noastră cum modificările de curs ale unor valute, în care erau contractate unele credite prin revalorizare, duceau la creșterea datoriei echivalente în dolari. Plătisem în săptămâna anterioară din datorie circa 400 milioane de dolari. În structură, această sumă era compusă și din datoria în mărci vest-germane, la care cursul se întărise (de la două mărci = un dolar în momentul primirii creditului la una marcă = un dolar în momentul achitării creditului). În acel moment, datoria de 200 de milioane de mărci echivala cu 200 de milioane de dolari față de 100 de milioane de dolari, echivalent cuprins în raportarea anterioară pe care o cunoștea Nicolae Ceaușescu. Din situația prezentată de noi rezultă că datoria a scăzut cu numai 300 de milioane de dolari față de 400 de milioane de dolari, cât plătisem – diferența de 100 de mi-

lioane plătite în plus reprezintă diferența de curs la marcă, ce se întărise. Ceaușescu nu înțelegea de ce am plătit 400 de milioane de dolari și datoria echivalentă dolari a scăzut numai cu 300 de milioane de dolari.

Ne-a făcut nepriceput, ne-a certat, ne-a beștelit, iar pe mine, care am încercat să explic în mod insistent operațiunile tehnice, m-a sancționat cu scoaterea din colectivul de specialiști, interzicându-mi să mai particip la ședințele săptămânale viitoare. (După una-două ședințe mi s-a spus să vin din nou la ședințele respective.) Silviu Curticeanu, șeful Căminului de la București, care era prezent, încerca să-i liniștească pe Nicolae și pe Elena Ceaușescu, își aduce aminte de acel moment penibil. Poate că ar fi bine ca Silviu, care are o memorie bună și are contribuții importante la bunul mers al activității în acea vreme, să încerce în unul dintre volumele sale, unde scrie bine și corect privind trecutul, să prezinte cum am fost umilit de cuplul Ceaușescu, care nu putea să înțeleagă că o datorie de 200 de milioane de mărci contractată echivala cu 100 de milioane de dolari (cursul valutar fiind 2 mărci = 1 dolar), iar la plată, ca urmare a creșterii cursului la marcă (1 marcă = 1 dolar), datoria era de 200 de milioane în dolari echivalent.

Florea DUMITRESCU

RADIOGRAFIILE CULINARE

Atunci când peștele este condiment

În perioada comunistă circula un banc savuros despre vizita oficială de stat în Spania a tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu. Cum era și firesc, la sosirea pe aeroport, cei doi urmau să fie salutați de garda militară, urmând ca tovarășul să țină un mic discurs. După ce a încercat în zadar să învețe o formulă simplă de adresare – Buenos dias camarados! (Bună ziua prieteni!) –, s-a dat bătut și a recurs la un șiretlic: a prins pe dosul cravetei un mic bilețel cu salutul în limba spaniolă. Dar cum socoteala de acasă nu se potrivește cu cea din țară, bilețul cu pricina a fost luat de vânt, iar tovarășul Nicolae Ceaușescu a rostit cu mare aplomb: Poliesterus pretinii!

Nu se știe cu siguranță dacă toți bucătarii sau ospătarii români puteau să-și întămpine oaspeții sosiți din Spania în limba lor nativă, dar cu siguranță se străduiau să le facă sederea în țara noastră cât mai plăcută, inclusiv din punct de vedere gastronomic. „Ghidul orientat – Preferințe și obiceiuri culinare pentru grupuri de turiști”, editat de Ministerul Turismului, analizează trăsăturile bucătăriei spaniole și portugheze, pentru a le ușura astfel munca bucătărilor ce trebuie să pregătească paella sau chanfaina.

A găti în adevăratul stil spaniol necesită îndemănare și talent, gastronomia iberică primind numeroase influențe din marea bucătărie franceză. Predomină astfel condimentele prețioase, dozate astfel încât să se obțină un maximum de savoare. Șofranul, care în trecut valora cât greutatea sa în aur, este unul dintre condimentele care imprumută preparatelor o aromă exotică. „Gustul foarte plăcut al alimentelor și mâncărurilor spaniole este dat de amestecul contrastant în care carne, peștele, ardeii, legumele, condimentele, sunt amestecate în proporții și cantități imprevizibile, iar aspectul acestora nu dă nici o indicație asupra gustului.” De exemplu, spaniolii obișnuiesc să pregătească „chanfaina”, care ar părea la prima vedere cel puțin neobișnuită. Se folosesc bucăți de ficat, ceapă, usturoi, verdeață, mentă, piper boabe, sare, chimen, boia de ardei, ulei, pesmet, supă de oase, dar și un praf de scorțișoară. Peste toate legumele și verdețurile tocate și călțite în ulei, se

toarnă supă de oase și vin. Se servește cu felii de lămâie, iar dacă nu ai fost de față atunci când bucătarul a pregătit chanfaina, nu vei ști niciodată ce mănânci. Cu toate acestea, gustul este incredibil de aromat. Rămâne de văzut însă, dacă în penuria de alimente din România comunistă, ficatul nu era oarecum o raritate, așa cum desigur era șofranul.

O altă caracteristică a gurmanzilor spanioli o constituie pasiunea pentru pește, pregătit în orice mod. Din acest motiv, de foarte multe ori el își pierde statutul de simplă carne, transformându-se în condiment. De asemenea, preparatele se servesc de regulă cu sosuri condimentate (pe bază de vin alb sau roșu). Scoicile și fructele de mare sunt considerate adevărate delicatese. Pentru românii obișnuiți am putea spune că erau de-a dreptul necunoscute. Aspectul estetic al preparatelor fiind foarte important, spaniolii pregătesc carne de miel cu ananas, frigărui combinate (carne de vită, porc, pasăre, pește, vânat, miel sau berbecuț, intercalate cu ardei gras și iute, dar chiar și cubulețe de brânză).

Micul dejun trebuie să fie unul suficient de consistent cât să asigure o zi excelentă. În afară de preparate pe bază de ouă, dulceață sau miere, se mai pot servi diverse preparate din carne. Nu trebuie să lipească legumele și sucurile naturale de fructe. Meniurile prezentate drept model respectă acest tipar, regăsindu-se diferite sortimente de omletă (cu costiță afumată, cu roșii concasse, cu creier, cu verdeață, cu cartofi „Pierre”), jumări cu costiță, mușchi țigănesc, schweitzer, brânză topită, „Olanda” (probabil o incursiune gastronomică prin Europa), ghiudem, „Ham-and-eggs”, salam de Sibiu sau ouă românești cu ceapă.

Dejunul are și el un anumit tipic. Se începe cu o gustare picantă, de regulă pe bază de pește. Urmează supe, care pot fi tot de pește (spaniolii nu se plictisesc niciodată de pește), mâncăruri din carne, rafinate de câțiva stropi de vin sau coniac. Printre garnituri se numără legumele sotate, aromate cu verdețuri proaspete. La desert sunt binevenite fructele și foitajele. La fel ca în bucătăria franceză, spre sfârșitul mesei se vor aduce platouri cu diverse sor-

timente de brânzetură. Pentru sezonul rece, autorii ghidului propun următorul meniu: caneloni cu creier „Florentin”, pește rasol cu sos olandez și cartofi natur cu unt, supă spaniolă, musaca de cartofi, plăcintă cu brânză de vaci, schweitzer cu fructe de sezon, chifle, pâine albă simplă, apă minerală. În timpul verii, meniul este ușor diferit: pește oceanic cu sos tomat, supă de pasăre poloneză (să fie vorba tot despre o incursiune în bucătăria europeană?), pilaf cu carne de porc și salată asortată, compot de caise sau piersici, zozonac simplu, cafea, apă minerală, chifle, pâine albă simplă. Interesant este că în afară de apă minerală și câteva sucuri carbogazoase, nici o picătură de vin sau coniac nu se regăsește în meniuri. Vinurile albe, roșii sau coniacurile puteau fi servite doar la cerere și în limita stocului disponibil, am putea spune. În cele din urmă, și asta ținea de noroc.

Cina nu se deosebește prea mult de micul dejun. Ciuperici gratinate, pasăre cu tarhon în aspic, budincă de pește „Spaniolă”, consommé „Celestin”, suncă cu sos „Madera”, Biftec „Hamburg” cu garnitură asortată, dovlecei umpluți cu carne și smântână, cocktail de crudități, bușeuri din file de șalău, pastramă de capră la tigaie.

Una dintre rețetele propuse de autorii ghidului este „Budinca de pește Madrilena”. Pentru 10 porții sunt necesare 2,00 kg pește oceanic fără cap și filetat (cu oasele îndepărtate), 0,600 kg roșii proaspete, 0,250 kg ouă, 0,100 kg margarină, 0,100 ml ulei, 0,300 kg maioneză, 0,030 kg sare, 0,003 kg piper, 0,250 kg pesmet alb fin (dat prin sită fină), 0,030 kg verdeață. Peștele se fierbe superficial în apă cu sare. Se răcește și se curăță complet de oase. Roșiile se pregătesc „concasate”, se înăbușă în ulei. Se amestecă bine cu peștele tăiat în cubulețe, cu ouăle bătute, pesmet și se asezonează cu sare și piper. Compoziția se toarnă într-o tavă unsă cu margarină sau unt, și tapetată cu pesmet (100 grame). Se fierbe în bain-marie circa o oră. Se adaugă bucățile de margarină și maioneză. Se servește cu cartofi fierți în coajă și tăiați în cuburi. Deasupra cartofilor calzi se toarnă maioneză, se presară verdeață tăiată mărunt.

Simona CHIRIAC

CEAUȘESCU A ANUNȚAT ÎN SEDINȚA CPEX PLATA DATORIEI EXTERNE

(Urmare din pag. 1)

Tov. Nicolae Ceaușescu: Fără acestea nu se poate realiza și trebuie să ne încadrăm.
Tov. Elena Ceaușescu: Și, pornind de la aceasta, facem așa la toți indicatorii!
Tov. Nicolae Ceaușescu: Pe baza lor vom realiza, desigur, și programele de modernizare, care se discută în acest spirit.
În anul 1980 am avut circa 1.000 de miliarde producție anuală.
În general, cincinalul viitor trebuie să fie cincinalul realizării programelor de modernizare, de creștere a eficienței, a calității și nivelului tehnic. Trebuie, realmente, ca România să devină o țară cu produse de înaltă calitate, competitivitate, să putem să ne comparăm cu cele mai bune produse similare pe plan mondial!
Dacă aveți ceva de întrebat, de spus, tovarășii?
Tov. Elena Ceaușescu: Noi trebuie să lucrăm acum pe materiale. Cifrele sunt orientative. Acum trebuie lucrat cu fiecare ramură în parte.
Tov. Nicolae Ceaușescu: După plenară, toate Consiliile dezvoltării să lucreze așa cum am făcut în fiecare an. Totuși, trebuie să dăm o anumită orientare.
Tov. Elena Ceaușescu: Trebuie să concretizăm, să perfecționăm activitatea!
Tov. Nicolae Ceaușescu: Am prezentat aici aceste propuneri. Vom face, de regulă, calculele la retribuția brută și impozitul pe care îl plătim însă, ca să se cunoască făcând comparațiile.
Tov. Elena Ceaușescu: În toată lumea, salariul brut se

compune din impozit și toate celelalte adaosuri.
Tov. Nicolae Ceaușescu: În țările occidentale, impozitul și diferite taxe la salariu reprezintă până la 40%. În Suedia, acestea reprezintă 60% din salariu și chiar mai mult. Acestea sunt taxe și diferite adaosuri.
Am înscris aici și o anumită creștere a prețurilor, ca să avem totuși o rezervă, dar poate aduce ceva îmbunătățiri, să avem în total pe tot cincinalul cu 2%-3%.
Sigur, aici sunt cifre.
Practic, noi, cu locuințele, până în '95, vom asigura rezolvarea completă a problemei locuințelor, asigurând o cameră de persoană.
Avem construite, față de '65, peste 3 milioane de apartamente, ceea ce înseamnă 3 persoane într-un apartament. Aproape toată lumea va avea locuințe în orașe, dar și la sate țărăni și-au construit locuințe, și vom mai construi și noi.
Tov. Elena Ceaușescu: Noi trebuie să rezolvăm pentru toate comunele problema aceasta.
Tov. Nicolae Ceaușescu: În orașe, practic, aproape toată lumea va sta în case noi, în timp ce în țările capitaliste – și astăzi am citit într-un articol că dresc familiile fără locuințe, dar practic în toate țările!
Chiar acum, un studiu din SUA arată că au redus de la 39 de miliarde la 9 miliarde de dolari, în perioada aceasta, fondul pentru locuințe. Spun ei acum acest lucru! Pe toată această perioadă!
La noi cresc cheltuielile sociale, în timp ce în toate țările s-au redus aceste cheltuieli; prevedem o creștere a numărului de personal muncitor, în timp ce unii spun că trebuie să crească șomajul.

Pentru a obține valuta necesară plății datoriei, majoritatea produselor românești expuse la târguri și expoziții luau apoi calea exportului

Ati citit articolul din ziarul austriac al Partidului Comunist?
În agricultură trebuie să pornim de la producție globală agricolă la hectarul arabil de 50.000 de lei, în elaborarea în întregime a programului; vom avea și programe pe fiecare comună și oraș, program de dezvoltare economică-socială a tuturor localităților de la început, în cadrul autoconducerii. Deja avem acum în toate comunele și autofinanțare, deja sunt județe unde toate cooperativele sunt rentabile, și anul acesta vrem să realizăm în toate unitățile cooperatiste și programe de dezvoltare economică-socială,

începând cu agricultura, activitățile industriale, ca fiecare comună, fiecare oraș să devină un puternic centru economic-social pe baza autoconducerii și autogestunii! Cu toți parametrii care sunt prevăzuți, cu producția pentru export, cu toate problemele legate de celelalte activități.
Tot ce se asigură în orașe trebuie să asigurăm și la sate! În afară de poluare și de zgomot!
Ce aveți de spus, tovarășii?
De acord? (Toți tovarășii sunt de acord).
Aceste propuneri sunt orientative. Cu unele ministere s-a discutat, cu

altele se va veni în sus, am în vedere chimia, metalurgia, construcția de mașini, cu industria ușoară am discutat și probabil la industria alimentară, că va trebui să dezvoltăm prelucrarea mai bună a produselor.
Aici nu sunt cuprinse problemele învățământului, culturii. Aici sunt numai cele de dezvoltare.
De anul viitor trebuie să cuprindem tot tineretul în școlile de 12 ani, astfel încât în 1991 tot tineretul să urmeze școala de 12 ani.
Tov. Elena Ceaușescu: Sunt mulți tineri în școlile profesionale și mulți sunt la școală pentru terminarea liceului.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Chiar dacă fac școală profesională, trebuie să-și completeze liceul la școală!
Practic, toți, din 1991, trebuie să urmeze școala de 12 ani.
În legătură cu perfecționarea învățământului, ați văzut ce se spune în Uniunea Sovietică sau în articolul unui președinte de colhoz, care spune că învățământul este slab!
Trebuie asigurate pregătirea oamenilor și ridicarea nivelului de învățământ. Am discutat aceasta, ne-am propus, dar am vrut numai să reamintesc.
Atunci, dacă nu aveți nimic de spus, să fim de acord cu aceasta, ca pe baza lor să organizăm activitatea?
Noi la plenară vom hotărî să formăm comisii necesare și pentru directive, programe pentru alte sectoare, ca până atunci, până la plenară, cu ministerele, să se înceapă activitatea, comisiile pe ramuri împreună cu ministerele să încheie programele de modernizare.
Trebuie făcut așa, că de fapt la bază stau programele de modernizare pe care le-am discutat, cu unii mai amănunțit, cu alții mai puțin, dar practic cu toți am discutat!

Punctul 3
Probleme organizatorice
Este propunerea de numire a lui George Homoștean ca ambasador în Cehoslovacia.
De acord?
(Toți tovarășii sunt de acord.)
Este propunerea de numire în funcția de guvernator al Băncii Naționale a lui Urdea Decebal.
Ce spuneți, de acord?
(Toți tovarășii sunt de acord.)
La Comitetul de Stat pentru Prețuri sunt trei propuneri, dar tovarășii înclină spre primul, Antonescu George, actualmente director general al Inspectoratului de Stat pentru Controlul Prețurilor din Comitetul de Stat pentru Prețuri.
De acord?
(Toți tovarășii sunt de acord.)
Atunci să mergem așa!
Cu aceasta am terminat propriu-zis ordinea de zi!
Vreau să atrag atenția ca nu cumva cineva să-și inchipuie că am plătit datoria și acum să lucrăm mai bine! Pentru că vom avea în vedere, în primul rând, să cumparam în acest an întreaga cantitate de aur, pe care am aprobat-o în 1987 s-o vindem, obligatoriu! La Congres trebuie să intrăm în întregime cu aceasta!
Trebuie să dezvoltăm exportul, trebuie să dezvoltăm cooperarea și, în mod corespunzător, totul.
De altfel, și ce am aprobat pentru cincinal presupune o activitate serioasă, o activitate de comerț exterior, de cooperare în producție, așa cum am mai discutat!
Cu aceasta, tovarășii, să ridicăm ședința!
Arhivă Națională, Fond CC al PCR – Secția Căminului, dos. nr. 19/1989

ACI RADIO EUROPA LIBERĂ!

Crește izolarea pe plan internațional a României

Sistemizarea și situația minorităților din România erau în atenția Comisiei pentru drepturile omului a ONU, care a cerut o anchetă la fața locului FOTO: Arhiva ONU

În ultimele săptămâni, izolarea internațională a României a crescut dramatic. Printr-un deluviu de critici atât din Vest, cât și din Est, comunitatea internațională a arătat o hotărâre tot mai mare de a trece la acțiune împotriva violării flagrante a drepturilor omului în România. La 9 martie, Comisia pentru drepturile omului a ONU a adoptat (cu 21 de voturi pentru și 7 împotriva), o rezoluție aspră, în câteva cuvinte, care cere o anchetă cu privire la respectarea drepturilor omului în România, prima astfel de investigație solicitată în ultimii cinci ani. Documentul, în care s-a exprimat îngrijorarea în legătură cu „afirmațiile despre serioase violări ale drepturilor omului și ale libertăților fundamentale în România”, s-a concentrat pe controversatul plan de sistemizare și pe situația minorităților. Documentul atrage, de asemenea, atenția asupra valului de refugiați care părăsesc România.

Este pentru prima dată din 1982 (când Polonia a făcut obiectul unei astfel de anchete) când o comisie a ONU a cerut o investigație într-o țară comunistă. Ce este și mai semnificativ, este pentru prima dată când un membru al Pactului de la Varșovia (Ungaria) s-a alăturat țării vestice (Austria, Austria, Franța, Portugalia, Marea Britanie, Suedia, Germania de Vest) care cer o astfel de investigație într-o țară comunistă aliată.

În zilele care au precedat votul, România a încercat să împiedice sau măcar să aibă un cuvânt de spus în această chestiune. Șeful delegației sale, George Dolgu, și-a orientat atacul asupra Ungariei, pe care a acuzat-o că ar duce o campanie revisionistă ce amintește de trecutele politici de război naziste. El a afirmat, de asemenea, că Ungaria era motivată de dorința de a distra atenția cetățenilor săi de la problemele interne. La 7 martie, delegația română a încercat să amâne dezbaterile, cerând ca un grup de inspectori ONU să examineze situația pe loc. Invitația a

fost, totuși, retractată a doua zi, ca răspuns la o cerere ca inspectorii să aibă libertate deplină de mișcare și contacte în România. Românii au cerut sprijin și de la țările din Lumea a Treia care sunt majoritate în pannelul 43 al ONU; dar și aici au înregistrat un eșec.

Manevrele României au fost afectate de câteva evenimente, inclusiv de cazul Mazilu. Dumitru Mazilu, un „expert român” care a fost însărcinat să scrie un raport ONU, nu a primit permisiunea de a călători în Vest, în ciuda intervențiilor în favoarea lui făcute de secretarul general al ONU, Javier Pérez de Cuellar. Deși autoritățile din România susțin că Mazilu este grav bolnav și înapăt să muncească, ele nu au reușit să convingă ONU să închidă cazul.

În plus, la 3 martie, Confederația Internațională a Pietelor Libere, cel mai mare grup comercial noncomunist din lume, a adresat o plângere Comisiei ONU acuzând România de grave abuzuri în privința drepturilor muncitorilor. La 6 martie, ambasadorul SUA, Vernon Walters, a criticat România într-un speech ținut la o întrunire a comisiei. El a spus că România s-a plasat „în afara consensului european în privința drepturilor omului”, refuzând să accepte anumite prevederi stipulate la Adunarea CSEC de la Viena. În sfârșit, în ajunul votului, Liga pentru Apărarea Drepturilor Omului din Germania de Vest a răspândit o declarație în apărarea lui Anton Ucu, alui Petre Băcanu și a lui Mihai Creangă, ziaristi români care au fost arestați pentru că planuiau să scoată afișe ce denunțau ceremonii exorbitante prilejuite de aniversarea lui Ceaușescu.

Rezultatele votului indică izolarea în creștere cu care se confruntă România pe plan internațional. Dintre cele 21 de țări care au votat împotriva României, 11 sunt țări vestice, iar restul de 10 sunt țări din Lumea a Treia. Alte 10 țări în curs de dezvoltare, nealiniate, inclusiv Brazilia, Irak, Nigeria, India și Iugoslavia, s-au abținut. Abținerea Iugoslaviei trebuie să fie fost

deosebit de dureroasă pentru România, pentru că i-a confirmat tot mai marea deteriorare a unei relații cândva privilegiate. Mărul discordiei dintre cele două țări a pornit de la modul în care România îi tratează pe cei 60.000 de sârbi și de croați minoritari.

Și mai dureros trebuie să fi fost faptul că patru parteneri comunisti (Uniunea Sovietică, Ucraina Sovietică, Bulgaria și Germania de Est) s-au abținut. Pasul a fost văzut, în general, ca un avertisment la adresa lui Ceaușescu și ca un semn clar al nemulțumirii sovietice. Bulgaria și Germania de Est par să fi urmat exemplul sovietic în ciuda afinității lor tradiționale pentru România ultraconservatoare. În cazul Uniunii Sovietice, s-ar putea să fie vorba de o revanșă față de modul în care România a criticat mai multe rezoluții sovietice, de inspirație ONU, în Afganistan.

Dintre cele șapte țări care s-au opus rezoluției, China este susținută ca având propriile probleme în Tibet, în plus, ea se abține de obicei să critice România. Două țări pe linie comunistă clară, Cuba și Etiopia, au votat pentru România la fel ca Bangladesh, Pakistan, Somalia și Sri Lanka.

România a reacționat cu furie. Dolgu a descris rezoluția drept o „interferență brutală” în afacerile interne ale țării sale și a declarat că Bucureștii consideră rezoluția nulă și neavenită. Și-a reluat critica la adresa intențiilor revisioniste ale Ungariei și a subliniat că România nu va permite inspectorilor ONU să opereze în țara sa. Inspectorii ONU au insistat, totuși, că această inspecție se va face cu sau fără participarea României. Reprezentantul ONU, Neal Waldrop, a spus că România a ajuns „un stat pariu” prin refuzul de a coopera cu ONU.

Dan Ionescu
Radio Europa Liberă (München) –
Raport al Secției de cercetare, condusă de dr. M. Șafir. Document din „Arhiva 1989”, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca (Traducere de Eliza DUMITRESCU)

DIN PRESA EXILULUI:

DIN BALTICA PÂNĂ LA PRUT

„Perestroika” și „glasnostul”, într-un cuvânt Gorbaciov, nu au inventat revendicările naționale în Uniunea Sovietică. Pur și simplu, le-a permis să iasă la lumina zilei. În cele mai diverse țări ale statului de dimensiuni unui continent, până și în punctele care păreau calme și resemnate.

O jumătate de secol de supunere docilă – se dovedește acum: aparență – la edictele Kremlinului, o jumătate de secol de rusificare intensivă prin toate metodele ce pot fi concepute, nu au izbutit să sufocă identitățile naționale, cu toate formele lor specifice de exprimare, cu toate diferențele de caracter etnic.

Sinucidere politică?

Mai timidă decât vecinele sale baltice, Lituania a îndrăznit ceea ce în urmă cu câteva luni era de neconceput: să opună un candidat catolic candidaturii primului secretar al partidului comunist local într-una dintre „circumstanțele teritoriale” din Vilnius. 32 de ani. Awdzas Juozaitis, doctor în filozofie și asistent la Facultatea de sociologie a Universității Republicane, se prezintă împotriva lui Algirdas Brazanskas, pe care Kremlinul l-a desemnat în fruntea partidului lituanian la 19 octombrie 1988. Două zile mai târziu după această numire, Frontul Național s-a întrunit în congres constitutiv. Trebuia să se opună un om de aceeași talie cu Brazanskas, foarte popular, economist ferm convins de necesitatea reformelor și ales tocmai pentru a preveni opoziția intelectuală pe cale de a se naște.

„Luna de miere” a noului lider cu lituanienii a durat puțin. La jumătatea lui noiembrie, uzând de influența sa asupra aparatului, a convins Sovietul Suprem să respingă un amendament constituțional care ar fi oferit Lituaniei, după modelul Estoniei, un drept de veto asupra tuturor textelor legislative redactate de Moscova. Brazanskas și-a pierdut astfel aureola, păstrând totuși respectul pe care îl are printre moderatii Frontului Național (Sajudis). În circumstanțele în care se prezintă, Frontul l-a opus inițiativa pe secretarul de partid al Academiei de Științe, însă necunoscut, acesta nu avea nici o șansă.

Foarte curând, Sajudis a decis să-și schimbe candidatul. Aflat la aripa stângă a frontului, trecând drept ideologul mișcării, tânărul Juozaitis are șanse să câștige alegerile. Dacă până în cele din urmă așa se vor întâmpla lucrurile, Brazanskas va trebui să se

supună regulii de fier a jocului, impusă de însuși Gorbaciov, și să se autodemită de la conducerea partidului comunist local. Ori Frontul Popular nu are, în nomenclatură, un aliat mai bun decât acest secretar general. Nu corespunde aceasta unei sinucideri politice?

Juozaitis răspunde cu un surâs: „Nu se știe niciodată, poate că mă voi retrage în ultima clipă”. Problema este – continuă candidatul catolic – „să fie împins primul secretar să facă promisiuni pe care să fie obligat să le respecte”. Care ar fi acestea? În primul rând, să instaureze un „Stat al dreptului”, făcând să fie votat amendamentul care dă preeminență legilor Republicii asupra celor adoptate la Moscova.

Frontul Național este sigur de aproximativ 80% din cele 40 de locuri de deputați rezervate Lituaniei în Congresul Unional al deputaților. Desigur, nu aceasta este ceea ce interesează în primul rând pe opoziții, iar candidatul lor s-a prezentat împotriva primului secretar numai din motive tactice. Ei doresc să intre în primul rând în Sovietul republican, unde s-ar putea investi cu un drept de veto față de orice caz venit de la Moscova.

Filozoful declară: „Când sari, este greu să faci drumul înapoi”. Dar până unde se poate merge? Până la sosirea tancurilor, ajunse în Armenia sub pretextul cutremurului, când toți membrii „comitetului Karabakh”, inclusiv deputații și activiștii de partid, au fost arestați, aflându-se acum la închisoarea Butirki din Moscova, fără nici un cap de acuzare...

„Verii” sovietizați ai românilor

Discreți, fiind cenzurați de propria presă, moldovenii au pornit și ei pe urmele vecinilor lor îndepărtați din jurul Mării Baltice. Victime și ei ai Pactului Molotov-Ribbentrop din august 1939, „incorporați” și ei cu forța în Uniunea Sovietică, ocupați apoi de al treilea Reich, ei au făcut obiectul unei rusificări și mai violente. Limba lor, scrisă de la cucerirea lui Traian, cu litere latine, a fost „ciclizată” și patrimoniul lor cultural anihilat.

Fosta Basarabia, amputată României la „eliberarea” acesteia, este una dintre republicile cele mai înapoiate și mai brejevizate. Primul ei secretar, Semion Grosu, fost ajutor al lui Brejnev, este împreună cu Vladimir Scerbischi și în jurul lui unii dintre ultimii „dinozauri” în post.

La sfârșitul lui februarie, într-o

duminică, mai multe mii de moldoveni s-au adunat în fața clădirii Comitetului Central din Chișinău. Printre revendicările lor, eliberarea unei „disidente arestate pe nedrept”, Ecaterina Tukarova, și obținerea dreptului la o „limbă națională” scrisă în caractere latine. Semion Grosu a apărut după trei ore de lozinci scandate de mulțime. A promis manifestanților satisfacție în ceea ce privește dreptul de a folosi limba română în instituții în locul rusei. Mișcarea Democratică și Asociația de muzică și literatură „Alexei Mateevici” (după numele preotului poet care a scris la începutul acestui secol faimoasa „Mult e dulce și frumoasă/Limba ce-o vorbim...”), aflate la originea manifestației, s-au simțit jignite, văzând în aceasta continuarea rupturii artificiale dintre „moldovenescă”, limbă pe care o vorbesc 63% din populație, și limba pe care o scriu și o vorbesc „verii” lor de peste Prut.

Curios conflict pentru care Nicolae Ceaușescu nu este o salvare, cu cât Kremlinul vede în el negarea violentă a eforturilor de reformare a blocului socialist. Victor Gorbicov, fost patron al KGB-ului și actualmente înscărcinat în CC cu problemele de justiție (ironie amară!), s-a deplasat la Chișinău pentru a pune lucrurile în ordine. El i-a avertizat cu severitate pe „naționaliști” și pe „dușmanii perestroikăi”, dar se pare în zadar.

De la începutul lui martie, disidenții au instalat o masă pe treptele Academiei de Științe, unde poate fi semnat manifestul pe care l-au afișat. Care cere „respingerea naționalității sovietice, incomparabilă cu aspirațiile culturale și naționale”. Documentul, conform lui Ioan Tunaru, directorul Teatrului Moldovenesc, va fi expediat Sovietului Suprem și Comitetului Central.

Imperiul construit de Stalin la sfârșitul celui de-al doilea război mondial a trecut la explozie. Mihail Gorbaciov se vede confruntat cu un irenditism pe care nimeni nu l-ar fi bănuțit. S-a pără că la periferiile Imperiului, cuvântul „transparență” a fost luat prea în serios. Ca și toate celelalte lozinci care l-au precedat, și el va putea dispărea în ziua în care Kremlinul va simți nevoia să-și trimită tancurile. Așa cum a făcut-o cel mai recent în Armenia. Chiar și fără vreun cutremur real.

Adevărul (Israel), 31 martie 1989
Articol primit prin bunăvoința doamnei Ditta Goshen, coordonatoarea Centrului de Studii și Cercetare a Istoriei Evreilor din România de la Universitatea Ebraică din Ierusalim

anunțuri

CERERI ȘI OFERTE DE SERVICIU
Unitate cultural-sportivă (zona Tei) încadrează în condițiile Legii nr. 12/1971 muncitorii peisagisti floricultori (inclusiv pensionari), instalatori sanitar, zugrav-vopsitor, paznici, zileri.
Institutul de Proiectări pentru Construcții Industriale – IPC cu sediul în București, încadrează în condițiile Legii 12/1971 ingineri în specialitatea tipografie, geodezie, construcții industriale cu stagiul legal de producție.
Cooperativa Metalica din str. Doamnei nr. 7, sectorul 3 București, încadrează șef birou personal în conformitate cu prevederile legii nr. 12/1971.
Căutăm femeie ingrijire bolnavă, zona Dristor, 7 ore zilnic și menaj ușor.

CUMPĂRĂRI
Televizor color, video Player, eventual cu înregistrare, robot telefonic.
Dacia 1310 fabricată 1984-1988 sau Lada. Vând acordeon Scandalia 120 bași.
Cumpăr pianină și vioară.
Cumpăr Audi 80, faruri și bară față Renault 5.
Cumpăr hârtie fotografică AZO-color.
Cumpăr boxe auto, robot telefonic, Telecolor, joc electronic TV, hotă absorbantă, toate noi.

Arzătoare de combustibil lichid de calorifer tip bloc standard, capacitate 35-50 L/H în perfectă stare.
Videocasete sigilate, calculator Commodore sau Sinclair, jocuri.
Ramă florentină, vas chinezesc, japonez, pot fi incomplete.
Cumpăr picup Laser, audio, preferabil portabil, eventual defect. Vând discuri compact.
Cumpăr urgent aripă față dreapta Fiat 125, lampă semnalizare, curea distribuție.
Bloc motor, simering, supape, segmente 88, lămpi semnalizare Ford Taurus 1600. Vând piese Opel.
Cumpăr apartament două camere, bloc nou, zonă Cinema Volga, sau Sala Palatului.

VÂNZĂRI
Vând apartament 4 camere, gardenă, la curte, liberabil schimb garsonieră chirie.
Vând combină Philips, monobloc (radio, casetofon, picup); Wartburg 311, eventual piese, ușă stânga.
Vând lustră marmură deosebită, lustră metal, masă cu marmură, oglinzi calitate, masă intarsii, mobilă bucatărie, jilț, scaune tapițate, diverse obiecte casnice.

vremea

În țară, vremea a fost caldă. Vântul a suflat slab până la moderat. Temperaturile minime au fost cuprinse, în general, între 2 și 10 grade, iar cele maxime între 8 și 14 grade în jumătatea de nord-est a țării și între 14 și 22 grade în rest.
În București, vremea a fost caldă pentru acea perioadă, iar cerul variabil. Temporar au căzut precipitații sub formă de ploaie. Vântul a suflat slab până la moderat. Temperaturile minime au fost în jurul valorii de 5 grade, iar maximele au fost cuprinse între 18 și 20 de grade.

t v 31 martie 1989

19.00 Telejurnal. 1 Mai – raport muncitoresc
19.25 Industria – programe prioritare.
În spiritul sarcinilor subliniate de tovarășul Nicolae Ceaușescu la consfătuirea de lucru de la CC al PCR.
Dezvoltarea bazei de materii prime și energetice. Realizări ale colectivelor de muncă din industria minieră.
Redactor Radu George Serafim
19.45 România în lume. Documentar.
Redactor Virgil Tatomir
20.05 Copiii cântă patria și patriidul.
Program literar-muzical-coregrafic susținut de formații pionieresti laureate ale Festivalului național „Cântarea României”. Redactor Ina Sterescu
20.25 Învățământ, cercetare, producție.
Misiunea revoluționară a educației comuniste – pregătirea tineretului în pas cu cele mai noi cercetări ale științei și tehnicii.
Redactor Antoaneta Bărcă
20.45 Cunoașterea și respectarea legilor – obligație fundamentală a tuturor cetățenilor.
21.05 Cinecluburile – prezență activă în munca politico-educativă.
Redactor Bob Călinescu
21.20 Univers, materie, viață. Emisiune de educație materialist-științifică. Istoria pământului. Episodul IV. Magnetismul și metamorfismul.
Prezintă dr. Mircea Borcoș și dr. Hans Krantner – de la Institutul de Geologie și Geofizică București.
Redactor Ion Ruș
21.50 Telejurnal
22.00 Închiderea programului

SUGESTII, SESIZĂRI, RECLAMAȚII

Un director din Constanța „fenta” audiențele

Cum decurg și cum sunt organizate audiențele? Ne-am spus această întrebare și în postura cetățeanului care solicită un astfel de dialog. Am făcut, timp de mai multe zile, un test, trecând pragul unor unități care, prin natura activității, poartă un frecvent dialog cu cetățeanul.

Marti, 7 martie, la ora 10, la sediul ITRIT Constanța (actualul RADET) audiențele le acorda directorul întreprinderii, tovarășul ing. Marius Săndulescu. Dar primul lucru îl face secretara acestuia. Întrebăm dacă putem intra la audiență și ni se spune că nu, să mai așteptăm fiindcă tovarășul director este ocupat. Așteptăm pe hol circa 20 de minute și revenim. De data aceasta, ne declinăm funcția și intrăm fără opreliște. În acea zi, fuseseră primite în audiență trei persoane. În două cazuri cererile au fost avizate favorabil, în altul solicitarea a fost respinsă. Ni se explică și de ce. În temeiul legii. Cerem registrul de audiențe și constatăm că nu toți cei ce vin la ITRIT cu o problemă ori alta sunt nominalizați așa cum prevăd și instrucțiunile, existând în această direcție o aproximație. Cele mai multe se referă la modul defectuos în care unii lucrători de la ITRIT își îndeplinesc sarcinile de serviciu. Așadar, bine doar pe jumătate.

Dacă așa stau faptele la ITRIT, unde dialogul dintre cetățeni și conducător mai poate și trebuie îmbunătățit, să vedem care este situația la unitățile cooperatiste meșteșugărești. Am luat acest sector cunoscând faptul că, prin natura activității lor, cooperativele intră într-un permanent dialog cu cetățeanul, peste 30 la sută din plan fiind realizat prin prestări către populație.

Marti, 14 martie, la ora 15:20 urcăm scările Cooperativei „Victoria” pentru a vedea cum se desfășoară audiențele în condițiile în care aflasem că, în acea zi, sarcina revenea tovarășului vicepreședinte, ing. Gheorghe Butcaru. O primă surpriză. Totul este vârstă, nimic organizat, iar vicepreședintele se află la o ședință. Evident, și ședințele sunt necesare, prezența tovarășului Butcaru, obligatorie, dar în astfel de situație dialogul cu cetățeanul nu trebuie în nici un caz întrerupt, o altă persoană din conducere având obligația să-l suplinească. Facem această observare ofiterului de serviciu, ing. Dumitru Zelea

care (acesta este un alt aspect) preluase serviciul formal, fără să consemneze aceasta în registru.

La Cooperativa „Constructorul” audiențele trebuiau ținute de președintele acesteia, tovarășul Vasile Ștefan. Și aici întâlnim doar secretara președintelui, tovarășa Atena Răileanu, care ne spune că, în acea zi, audiențele pe care trebuia să le țină președintele au fost preluate de ofiterul de serviciu, tovarășa Maria Băiceanu, pe care o putem găsi în alt birou, la producție. Ce face cetățeanul în această situație? Fie, și-și îndreaptă pașii spre forul tutelar al celor două cooperative. Așa am făcut și noi și, la ora 16:00 eram la sediul UJCM unde ziua de audiențe revenea tovarășei vicepreședinte Florica Popescu. Batem la ușa pe care scrie „Secretariat”, unde suntem întrebați ce dorim. Ne substituim cetățeanului venit în audiență la tovarășa vicepreședintă. Ni se răspunde că astăzi tovarășa Popescu este absentă, dar că putem să spunem ce dorim! Evident, nu asta căutăm, un dialog cu un om al muncii care nu ne poate rezolva o problemă ce cade în competența conducerii unității. Întrebăm dacă este cineva din conducerea UJCM și ni se răspunde că este prezent tovarășul președinte, dar este ocupat. Cu o zi în urmă, la ora 13 martie, tovarășul președinte, Ion Pârlea, primise opt persoane. Cererile au fost auzite, căutându-se rezolvări în temeiul legii, așa cum s-a procedat și în cazul lui Panait Chiparu, dar și în cele ale cetățenilor Maria Olteanu, Ion Niță, Elena Istrate, Gheorghe Cîrci. Evident, bine, și nu punem la îndoială că la UJCM Constanța există preocupare pentru soluționarea legală a cererilor, sesizărilor și reclamațiilor oamenilor muncii, dar la audiența din 14 martie dialogul dintre cetățean și conducere s-a scurt-circuitat, și aceasta nu din vina cetățeanului.

Audiențele, acest dialog permanent, ce trebuie să existe între cetățean și întreprinderile și instituțiile cu care vine în contact, au reglementări clare, pre-

cizări asupra sarcinilor ce revin atât unităților, cât și celor numiți prin decizie să le acorde. De aceea, orice abateri de la acestea împiedică nu numai asupra relațiilor cu oamenii muncii veniți în audiență, ci și asupra activității unității, deoarece în acest dialog, câștigul nu poate fi decât reciproc, numeroasele propuneri și sesizări ale cetățenilor contribuind la îmbunătățirea continuă a activității unităților.

Liviu BRUCKNER
Teodor GUTU
Dobrogea nouă, jud. Constanța, nr. 12598 din 1989

Magazinul de legume-fructe din satul Ilișești (aparținând, pe vremea când s-au petrecut cele la care ne vom referi, de IILF Suceava) este tutelat acum de ICSIF. Dar, indiferent de tutelă, faptele sunt fapte. Firma magazinului era din tablă și preciza tutorele oficial, însă, dincolo de ea și... neoficial, gestiunea se făcea în familia lui Gheorghe Ungureanu, încadrat cu acte în regulă. Așa de bine se făcea, încât în timp de circa un an ea a fost marcată de o lipsă în valoare... de 193.805 lei. S-a întâmplat că gestionarul păgubos s-a îmbolnăvit. S-a hotărât să meargă să se trateze și, mai întâi, și-a chemat fiica, pe nume Maria-Magdalena Ungureanu. A mângâiat-o și i-a spus cu glas duios și grijului de părinte: „În locul meu – eu fiind gestionar de drept – cu înțelegere tacită de la conducere te las pe tine. Ai grijă, această gestiune e cam șubredă, bolnavă. Refă-o, tratează-o, să nu cadă... la pământ. Pot să am încredere?” „Mersi, tată, cu bine! Lasă gestiunea pe mine, eu o țin și o lecuiesc...”

A preluat tânăra magazinul, s-a făcut că se uită prin scripțe și prin depozit, s-a jucat de-a comerțul și, aflând că tatăl său cauzează prin neglijență o pagubă de 39.260,65 lei, s-a gândit că nu se cădea să încalce tradiția din familie. Dacă tot era vorba de risipă din averea colectivă, măcar s-o facă și ea cu ceva folos pentru avuția proprie. Încetul cu încetul, a delapidat din gestiunea mărfuri și bani în valoare de peste 18.000 lei, delicat, dar fără mânuși, că doar nu spârgea casa de bani, ci o descuia când voia.

Victor MICU
Zori noi, jud. Suceava, nr. 12287 din 1989

Colociviu 88

ORIZONTAL: 1) Spumos... cu apă – Bani ca la turci 2) Obligații de serviciu 3) Aflat pe cale de dispariție 4) Tragerea plumbului în țevi – Urcă pe scări, pentru a nu obosi 5) Fixat în parter printr-un procedeu tehnic 6) Flori de mină (sg.) – Doi mici la o halbă 7) Descoperirea într-un moment de inspirație – Sprijin material la serviciu (pl.) 8) Scaun cu șase picioare – Formație texană învinsă pe teren propriu – Multime adunată la moși (sg.) 9) Model de prezentare 10) Una care vine întotdeauna la fix – Darul vorbirii 11) Pui crescuți în casă – Vechea denumire a formației militare.

VERTICAL: 1) Se manifestă cu efuziune – Linie melodică urmărită după imprimare 2) Supliment informativ la un buletin cetățenesc (pl.) 3) Figuri reprezentative ale romanului de dragoste – Fond de premiere pentru frunțași 4) Una din rădăcinile arborelui genealogic – Curent pentru vechile fiare de călcat 5) Fără soț și fără copii – Formulare tip propuse pentru clasare 6) Titlul primului roman... istoric – A pune un fir la pământ 7) Măsurarea rezistenței unor conductori – Face o alegere pe ochi 8) Un fel de gătit... din pasăre – E foarte apropiat de copii 9) Duce la slăbirea unor legături... pe bază de afecțiune 10) Limite de șiruri! – Un vas plin cu apă – Metafora oamenilor... de litere 11) Controlul impus la ieșire.

Revista Rebus, nr. 20/1989

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										